DIOCESE OF CENTRAL TANGANYIKA
SHULE YA SEKONDARI MVUMI
SHERIA/KANUNI ZA SHULE

1. **MUONGOZO WA SHERIA ZA SHULE**

Mwanafunzi anatarajiwa kuonyesha nidhamu ya hali ya juu kipindi chote atakachokuwepo shuleni. Hii ni pamoja na kuwaheshimu wafanyakazi wa jumuiya ya shule. Kanuni hizi zinalenga maeneo muhimu ya mwanafunzi kama malezi ya kimwili na kiroho, nidhamu binafsi, uwajibikaji,usafi,kujituma kitaaluma na ufanisi katika utamaduni na michezo.

2. **MUONEKANO WA MWANAFUNZI**

2:1:1 Sare ya mwanafunzi wakati wa vipindi vya darasani kidato cha Kwanza mpaka cha Nne. Wasichana wanatakiwa kuvaa shati jeupe la mikono mifupi, sketi ya damu ya mzee na sweta la damu ya mzee, viatu vya ngozi vyeusi vya kamba na soksi ndefu nyeupe. Kwa wavulana shati jeupe la mikono mifupi, suruali ya bluu- nyeusi (dark blue),sweta la rangi ya blue- nyeusi(dark blue),viatu vyeusi vya ngozi vya Kamba visivyo na kisigino kirefu na sio raba na soksi ndefu nyeusi.

2:1:2 Sare ya mwanafunzi baada ya vipindi vya darasani kidato cha Kwanza mpaka cha Nne. Wasichana watavaa gauni la rangi ya blue nyeusi (solo), wavulana suruali ya khakii na shati la dark blue la mikono mifupi. Mwanafunzi haruhusiwi kuvaa viatu vya wazi au kandambili wakati akienda kwenye Bwalo la chakula.

2:2:1 Sare ya mwanafunzi wakati wa vipindi vya darasani kwa kidato cha tano na sita.

Wasichana watavaa sketi ya kijivu yenye malinda inayozidi magoti kwa urefu,shati jeupe la mikono mirefu,viatu vya ngozi vyeusi vya Kamba visivyo na kisigino kirefu na pia sio raba , soksi ndefu nyeupe na sweta la rangi ya kijivu. Kwa wavulana suruali ya rangi ya kijivu, shati jeupe la mikono mirefu, viatu vya ngozi vyeusi vya Kamba (sio travota) na pia visivyo na kisigino kirefu, soksi ndefu nyeusi.

2:2:2 Sare ya mwanafunzi baada ya vipindi vya darasani kidato cha tano na sita.

Wasichana watavaa gauni la damu ya mzee(solo) na wavulana watavaa suruali nyeusi na shati la rangi ya damu ya mzee la mikono mifupi.

2:3. Nguo za michezo

Wanafunzi wote wanatakiwa kuwa katika sare za michezo kwa usahihi siku za michezo kama zilivyoainishwa katika fomu ya kujiunga na shule.

2:4. Mwanafunzi anatakiwa kuonekana nadhifu muda wote hii ni pamoja na kuchomekea shati na kung’arisha viatu.

2:5. Mwanafunzi anatakiwa kuwa na nywele fupi zilizochanwa vizuri. Wasichana hawaruhusiwi kusuka wala kuweka dawa nywele.wavulana hawaruhusiwi kunyoa kipara au mitindo yoyote .

2:6. Mwanafunzi haruhusiwi kuvaa heleni, bangili,kofia, kufuga kucha wala kupaka rangi, pia miwani myeusi hairuhusiwi shuleni ila kwa sababu maalumu.

3:0. **MAHUDHURIO**

3:1. Wanafunzi wote wanalazimika kufika shuleni kuanzia siku ya kwanza. kama kuna sababu ya msingi ya kutofika kwa muda uliopangwa, mzazi au mlezi analazimika kutoa taarifa mapema shuleni kwa barua au simu.

3:2. Wanafunzi wanalazimika kuhudhuria vipindi vyote vya darasani na nje ya darasa kila siku.

3:3. Kama mwanafunzi atashindwa kufika shuleni kwa tarehe iliyopangwa kwa sababu za ugonjwa, mzazi analazimika kuitaarifu shule kwa barua kupitia kwa makamu mkuu wa shule.

3:4. Kama mwanafunzi hatokuwepo shuleni kwa sababu nyingine kama vile msiba, mzazi au mlezi wa mwanafunzi husika analazimika kuomba ruhusa kwa Mkuu au Makamu Mkuu wa shule kabla ya mwanafunzi husika kuondoka shuleni.

3:5. Hatua kali za kinidhamu zitachukuliwa kwa mwanafunzi ambaye hatahudhuria vipindi vyote shuleni bila kuwa na sababu za msingi. Hatua hizo kali ni pamoja na kufanya kazi nzito kwa wiki moja. Utoro uliokithiri utasababisha mwanafunzi kufukuzwa shule. Kutokuwepo shuleni kwa muda mrefu kwa sababu za ugonjwa kutasababisha mwanafunzi husika kurudia mwaka.

3:6. Mwanafunzi haruhusiwi kutoka katika eneo la shule kuanzia saa 1:00 asubuhi mpaka saa 8:30 mchana) isipokuwa kwa kibali maalumu kutoka kwa mkuu au Makamu Mkuu wa shule, mwalimu wa zamu au walezi wa mabweni. Wanafunzi wa kutwa wanaruhusiwa kuondoka shuleni baada ya saa 8:30 mchana isipokuwa siku za Jumatano wataondoka saa kumi na nusu baada ya kuhudhuria kipindi maalumu.

3:7. Wanafunzi wa bweni hawaruhusiwi kutoka nje ya shule kwa siku za kawaida za wiki isipokuwa kwa dharula za ugonjwa ambapo kibali maalumu hutolewa na walezi wao wa mabweni. Wanafunzi wa bweni wanaruhusiwa kutoka nje wiki la mwisho la mwezi kwa ajili ya kupata mahitaji yao mbali mbali.wanafunzi wakiume wataruhusiwa siku ya Jumamosi na wasichana wataruhusiwa siku ya Jumapili kuanzia saa 8:00 mchana mpaka saa 11:45 jioni. Mwanafunzi atakayechelewa kurudi kwa muda sahihi hataruhusiwa tena kutoka nje ya shule kwa mwaka mzima pia atalazimika kufanya adhabu nyingine nje ya darsa kwa week moja.

4.0. **KUWAHI SHULENI**

4:1. Mwanafunzi analazimika kufika shuleni kwa muda sahihi, saa 1:00 asubuhi kwa kila siku za masomo. Mwanafunzi atakaechelewa kufika kwa muda sahihi ataadhibiwa. Wanafunzi wanatakiwa kukusanyika katika eneo la parade wakiwa kimya na kutengeneza mistari kulingana na vidato vyao.

4:2. Wanafunzi wanalazimika kufika parade ground bila kukosa mara baada ya masomo kwa ajili ya matangazo.

4:3. Wanafunzi wanalazimika kuhudhuria vipindi vyote kwa muda sahihi. Kama mwalimu hatohudhuria darasani, viongozi wa wanafunzi darasani wanatakiwa kutoa taarifa kwa Mkuu wa Shule au Makamu wake baada ya dakika kumi za mwanzo kupita. Kama Mkuu na Makamu wake hawapo shuleni, mwalimu wa taaluma anatakiwa kupewa taarifa. Mwanafunzi kushindwa kuhudhuria masomo kwa muda sahihi utapelekea mwanafunzi husika kupewa adhabu nzito nje ya darasa kwa wiki zima.

5. 0. **TABIA NJEMA**

5:1. Mwanafunzi analazimika kuwasalimia walimu na wafanyakazi wengine wa shule kwa lugha ya kiingereza.

5:2. Mwanafunzi anatakiwa kujiheshimu ipasavyo muda wote akiwa darasani; kusimama wakati Mwalimu anapoingia darasani na kusalimia kwa kusema moto wa shule, mwanafunzi haruhusiwi kuweka mikono katika mifuko ya sketi au suruali wakati wakiongea na mtu mzima, mwanafunzi analazimika kunyanyua mkono wakati akiomba kujibu au kuuliza swali darasani na kuwa kimya wakati mwenzao anaongea au kuuliza swali darsani.

5:3. Mwanafunzi anaruhusiwa kutoka nje ya darasa wakati wa kipindi kama tu atapata ruhusa ya mwalimu husika wa kipindi.

5:4. Mwanafunzi haruhusiwi kupewa kazi ya kuandika ubaoni na mwalimu isipokuwa tu kama uandikaji au uchoraji huo ubaoni utakuwa ni sehemu ya somo au njia ya kujifunza.

5:5. Mwanafunzi anaweza kwenda kwenye Ofisi ya Mkuu wa shule, nyumba za wafanyakazi wa shule na Ofisi ya walimu kama tu atapewa kibali na wahusika wa sehemu husika.

5:6. Wanafunzi wanapaswa kutumia lugha nzuri muda wote kwa walimu, wafanyakazi wengine wa shule na kwa wanafunzi wenzao.

5:7 Mwanafunzi anapaswa kuhakikisha kuwa kila mara yupo kwenye sehemu safi na sahihi. Mwanafunzi analazimika kuokotaa uchafu wowote ulio mahali pake na kuuweka kwenye dust bin za uchafu bila kujali uchafu huo umefikaje eneo hilo. Mwanafunzi atakaekutwa sehemu chafu ataadhibiwa.

5:8. Mwanafunzi akishindwa kufuata mwuongozo huo hapo juu kuhusu tabia njema anaweza kusimamishwa masomo kwa muda au kufukuzwa shule kutokana na uzito wa kosa husika.

6.0. **KUHESHIMU MALI ZA SHULE**

6:1. Mwanafunzi analazimika kuheshimu na kutunza mali za shule kwa muda wote atakaokuwa hapa shuleni, hairuhusiwi kuchora au kuandika maandishi kwenye kuta,madawati au meza za shule. Mwanafunzi analazimika kutunza majengo, vitabu na samani zote za shule .

6:2. Mwanafunzi haruhusiwi kuchukua kitu chochote mali ya shule kama vile vitabu, majarida au zana za kufundishia bila idhini ya mwalimu au mtu husika wa vifaa hivyo. Kitendo hicho kitachukuliwa kama ni wizi na mwanafunzi husika ataadhibiwa kulingana na kosa la wizi.

6:3. Uharibifu wa makusudi wa mali za shule au vifaa vya wanafunzi wenzake kwa njia yoyote hautavumilika na itamlazimu mwanafunzi husika kulipa mali husika iliyoharibiwa na kuambatana na adhabu nyingine kutokana na kosa husika.

6:4. Kushindwa kuheshimu mali za shule kama ilivyoelezwa hapo juu kutasababisha mwanafunzi husika kulipa au kusimamishwa masomo au adhabu zote kwa pamoja kulingana na uzito wa kosa husika.

7.0. **MATUMIZI YA LUGHA YA KIINGEREZA SHULENI**.

7:1. Kiingereza ni Lugha ya kuongea na kuandika ya shule. Walimu na wanafunzi wanapaswa kutumia Kiingereza muda wote wawapo shuleni isipokuwa kama kuna tatizo la kutoelewana kati ya mwalimu na mwanafunzi.

7.2. Mwanafunzi akishindwa kufuata sheria hii ataadhibiwa ipasavyo.

8.0. **WAKATI WA KUONDOKA SHULENI**

Wanafunzi wote wanatakiwa kuingia na kutoka shule kupitia geti kuu la shule na sio vinginevyo. Mwanafunzi atakaye kamatwa akipitia njia ambayo sio sahihi ataadhibiwa.

9. 0. **MAKOSA MENGINEYO**

9:1. Mwanafunzi haruhusiwi kutafuna chochote darasani.

9:2. Mwanafunzi haruhusiwi kutupa takataka ovyo.

9:3. Kamera haziruhusiwi shuleni isipokuwa kama kuna matukio maalumu shuleni kama vile sherehe za mahafali.

9:4. Vifaa vya umeme kama vile vichemshia maji, majiko ya umeme, vifaa vya muziki, na Kompyuta haviruhusiwi shuleni. Mwanafunzi atakaekamatwa na vifaa tajwa hapo juu vitachukuliwa na kuharibiwa hadharani na mwanafunzi husika ataadhibiwa ipasavyo.

10.0. **MAKOSA MAKUBWA YA KINIDHAMU**

10:1. Mwanafunzi anaweza kupewa adhabu ya kusimamishwa masomo kwa makosa makubwa ya kinidhamu, uamuzi wake utatolewa na Kamati ya Nidhamu ikishirikiana na Mkuu wa Shule.

10:2. Mwenyekiti wa Kamati ya Nidhamu baada ya kujadiliana na Bodi ya shule wataamua kama mwanafunzi afukuzwe shule kutokana na utovu wa nidhamu uliokithiri. Kama mzazi au mlezi wa mwanafunzi aliyefukuzwa shule hajaridhika na adhabu hiyo anaruhusiwa kukata rufaa kwenye bodi ya shule, na bodi hiyo ya shule italishughulikia suala hilo katika vikao vyake vya kawaida

11:0. YAFUATAYO NI MAKOSA YANAYOWEZA KUMSIMAMISHA MWANAFUNZI MASOMO_ KWA MUDA AU KUFUKUZWA SHULE

- Kusema uongo
- Udanganyifu
- Kutumia lugha ya matusi kwa wafanyakazi wa shule au wanafunzi wenzake
- Kumshambulia mfanyakazi au mwanafunzi mwenzake
- Kuiba mali za shule au wanafunzi wenzake
- Kuharibu mali za shule au wanafunzi wenzake
- Uvutaji sigara au dawa za kulevya ikiwemo bangi na Pombe.
- Kujihusisha na mapenzi
- Kupata mimba au kusababisha mimba
- Kumiliki kisu au silaha yoyote ndani ya eneo la shule
- Kuanzisha migomo au fujo shuleni
- Kupatikana na kesi ya jinai.
- Utoro uliokithiri ikiwa pamoja na kutohudhuria vipindi darasani na Shughuli nyingine za kila siku nje ya darasa.
- Kutoka katika eneo la shule usiku bila ruhusa kutoka Kwa wahusika.
- *Mwanafunzi akikamatwa na Simu ya mkononi, simu itaharibiwa hadharani mbele ya wenzake na atasimamishwa masomo kwa mwezi mmoja, endapo atarudia kosa hilo mwanafunzi huyo atafukuzwa shule.
- *Tabia au vitendo vyote ambavyo vitashusha hadhi na kuchafua taswira ya shule hata kama vimefanyika nje ya mazingira ya shule.

MUHIMU.

Baada ya kusaini fomu hii, mzazi au mlezi anashauriwa kubaki na nakala ya kivuli cha sheria za shule kwa kumbukumbu ili inapotokea mwanafunzi amefanya kosa iwe rahisi kwa mzazi/mlezi kujua uzito wa adhabu ya kosa husika.

D.C.T MVUMI SECONDARY SCHOOL

P.O. Box 62,
MVUMI
,
DODOMA.
0717245451
dctmvumiss@gmail.com

Kumb. Na. DCT/MSS/AC/JI/2015/01 Novemba 17, 2014

FOMU YA KUKIRI

Mimi …………………………………………………………………………Mzazi/Mlezi wa

…………………………………………………..

Nimesoma na kuelewa sheria hizi na nakubaliana nazo, endepo mwanafunzi atazivunja awajibishwe.

Jina la Mwanafunzi…………………………………………………………………

Sahihi……………………………   Kidato……………

Jina la Mzazi/ Mlezi……………………………………………………………………

Sahihi…………………………   Tarehe………………………

Simu: ………………………